

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Департамент науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації
Національна академія педагогічних наук України
Північно-Східний науковий центр Національної академії наук
України і Міністерства освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Україна),
кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби (Україна)
Кардіфський університет Метрополітан (Велика Британія)
Вестмінстерський університет (Велика Британія)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (Китайська Народна Республіка)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Інститут публічного адміністрування при Університеті Миколаса Ромеріса (Литва)
Центр музично-освітньої майстерності (Париж, Франція)

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної науково-практичної конференції
«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»
«PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF
HIGHER AND SECONDARY EDUCATION IN THE CONDITIONS
OF MODERN CHALLENGES: THEORY AND PRACTICE»
(м. Харків, 16 – 18 березня 2023 року)**

**Харків
2023**

Ремньова Н. Ю.	
Суть комунікативної компетентності учнів початкових класів.....	571
Романова І. А., Славгородська О. А.	
Міжкультурний асистент в освіті	573
Рудик Ю. С.	
Застосування проєктної технології навчання майбутніх фахівців у закладах вищої освіти.....	575
Собченко Т. М., Сусліченко К. С.	
Цифрові технології як засіб формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх викладачів ЗВО.....	578
Собченко Т. М., Федоренко В. В.	
Використання інтерактивних технологій у підготовці майбутніх філологів.....	581
Созикіна Г. С.	
Інноваційні методики викладання іноземних мов у контексті безперервної освіти.....	583
Стрельников В. Ю.	
Філософські засади розвитку готовності вчителя до інноваційної педагогічної діяльності у закладі неперервної освіти.....	585
Сударева Г. Ф.	
Інноваційний підхід у підвищенні кваліфікації педагогів в умовах післядипломної освіти.....	588
Танько Т. П., Тарарак Н. Г.	
Використання інноваційних технологій у закладах дошкільної освіти.....	592
Терещенко В. С., Шеплякова І. О.	
Формування гендерної культури молодших школярів у закладах загальної середньої освіти.....	595
Ткаченко А. М., Шеплякова І. О.	
До проблеми підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціального супроводу вразливих сімей у закладах загальної середньої освіти.....	597
Українець Н. М.	
Критерії, рівні та показники готовності студентів закладів вищої освіти до інноваційної професійної діяльності.....	600
Швець Т. Е.	
Тьюторинг: інноваційний підхід в освітньому процесі.....	603
Shevchenko M. Yu., Andriienko A. A.	
Emotional intelligence as an important component of the educational process.....	606
Shevchenko M. Yu., Kushnir K. A.	
New methods of representation of emotional intelligence at esl classes.....	610
Шовкова А. О.	
Дизайн-ергономічна компонента інноваційної культури майбутніх викладачів закладів професійної освіти.....	612

розробка спецкурсу модуля «Педагогічна інноватика» в системі післядипломної освіти]. Суми : НВВ СОІППО. 2016. 32 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Танько Т. П.

доктор педагогічних наук, професор,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, м.
Харків, Україна

Тарарак Н. Г.

доктор педагогічних наук, професор,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, м.
Харків, Україна

Провідною умовою вдосконалення та реформування системи дошкільної освіти виступає впровадження в діяльність ЗДО різноманітних інноваційних технологій. Це дуже важливо на сучасному етапі розвитку Української держави.

Як відомо, будь-яка технологія є сукупністю різноманітних форм, методів, засобів, прийомів. Отже, інформаційні технології у закладах дошкільної освіти спрямовані на створення сучасного інструментарію, метою якого є модернізація освітнього процесу.

Аналіз науково-педагогічних джерел засвідчує, що до сучасних освітніх технологій, які використовуються у ЗДО, фахівці відносять:

- здоров'язбережувальні технології;
- розвивальні технології;
- технології дослідницької та проєктної діяльності;
- корекційні технології;
- ігрові технології;
- особистісно-орієнтовані технології;
- інформаційно-комунікаційні технології [3].

Здоров'язбережувальні технології спрямовані на зміцнення здоров'я дитини дошкільного віку, виховання в неї здорового способу життя, формування у вихованців уміння надати собі та іншим першу медичну допомогу. До провідних форм реалізації зазначеної технології у закладах дошкільної освіти належать: проведення спортивних свят, фізкультхвилинок, ранкової гімнастики, різноманітних прогулянок, спортивних ігор тощо.

Розвивальні технології спрямовані на те, щоб дитина самостійно дійшла до певної думки, правильного шляху розв'язання проблеми на підставі аналізу власних дій.

Технології дослідницької та проєктної діяльності передбачають формування в дітей дослідницького типу мислення. Дошкільник виступає активним учасником експериментальної діяльності, що дає йому можливість побачити не тільки процес, але й результат. Для реалізації зазначеної мети вихователі ЗДО широко

використовують такі методи, як: постановка проблеми, моделювання ситуації, спостереження, бесіда, фіксація результатів, пошук найкращого рішення, проведення експериментальної роботи, організація дослідів дітьми, виконання ними трудових доручень.

У цілому використання вихователями закладів дошкільної освіти інноваційних педагогічних технологій допомагає їм знайти індивідуальний підхід до кожної дитини, урахувати її особливості, зробити заняття незвичайним і захоплюючим.

Щодо проєктної діяльності дошкільника, то вона знаходить свою реалізацію в сумісній діяльності з вихователем. У процесі розв'язання проблеми дошкільник отримує відповіді на питання, які виникають у нього, отримує нові знання, які стають його особистим надбанням.

Науковці угруповують проєкти за такими критеріями:

- за кількістю учасників (парні, групові, індивідуальні, фронтальні);
- за тривалістю (короткочасні, довготривалі та середньої тривалості);
- за провідним методом (дослідницькі, творчі, інформаційні, ігрові);
- за темою дослідження (природа, суспільство, цінності тощо) [2].

Крім того, фахівці навчальні проєкти поділяють на: ігрові, які розраховані на групу і проводяться у формі гри, танців та розваг; екскурсійні, котрі передбачають всебічне вивчення як оточуючого середовища, так і соціуму; конструктивні, що спрямовані на те, щоб навчити дитину створювати самостійно корисні предмети (наприклад, висадити квіти); оповдальні, завдяки яким діти навчаються пояснювати свої емоції за допомогою письма, мови тощо [1].

Мета корекційних технологій полягає у знятті емоційної напруги дітей дошкільного віку за допомогою використання таких методів, як: музична терапія, арттерапія, казкотерапія тощо.

Стосовно ігрових технологій можемо стверджувати, що на них побудована вся дошкільна освіта. Гра виконує пізнавальну, розвивальну, виховну і навчальну функції, допомагає дітям порівнювати, виділяти характерні ознаки предметів, відчувати себе комфортно в колективі, розвиває швидкість реакції тощо.

Варто наголосити на тому, що використання ігрових та особистісно орієнтованих технологій сприяє розвитку індивідуальності дитини дошкільного віку. Під час використання особистісно-орієнтованих технологій основний акцент робиться на особистості дитини та її характерних особливостях. Мета таких технологій полягає у створенні демократичних, партнерських, гуманних взаємин між вихователями і дітьми дошкільного віку, а також забезпеченні сприятливих умов для розвитку маленької особистості.

Особистісно орієнтовані технології сприяють розвитку індивідуальності дитини. Вони можуть реалізовуватися в куточках для індивідуальних ігор та занять, різноманітних сенсорних кімнатах.

Доцільно підкреслити, що залежно від здібностей вихованця вихователь обирає навчальні ігри, котрі допомагають розкриттю дитячих талантів. Між вихователем і вихованцем панує атмосфера любові, взаємоповаги та співпраці.

На сьогоднішній день у закладах дошкільної освіти знайшли своє широке використання інформаційно-комунікативні технології як на заняттях, так і у виховному процесі. Зазначені технології мають низку переваг над традиційними методами навчання.

Так, завдяки цікавим програмам удається прищепити дитині дошкільного віку любов до знань із різноманітних галузей, розвивати у дітей пам'ять та логічне мислення. Широке використання анімацій, слайдових презентацій, різноманітних фільмів активізує пізнавальний інтерес дошкільника.

За допомогою комп'ютерних програм вихователі мають можливість моделювати різноманітні життєві ситуації, які б в умовах закладу дошкільної освіти неможливо було б створити, а також адаптувати зазначені програми до індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку.

Інноваційні комп'ютерні технології сприяють полегшенню процесу сприймання й запам'ятовування інформації за допомогою яскравих образів, виступають ефективним шляхом корекції мовних порушень у дитини, сприяють розвитку в неї пам'яті, мислення та уваги.

На сьогоднішній день фахівці доповнюють список інноваційних технологій, які варто використовувати в роботі з дітьми дошкільного віку. До таких технологій додаються драмогерменевтика та квест технології.

Стосовно драмогерменевтики варто зауважити, що це інноваційна технологія, яка передбачає навчання не за єдиним стилем, зразком, прийомом, а й визначенням вихователем власного індивідуального стилю, системи прийомів, методів, власної методики. Це варіант сумісного проживання занять усіма його учасниками, включаючи як дітей, так і дорослих.

Драмогерменевтичний підхід до процесу навчання дітей дошкільного віку забезпечує таке проведення занять, на якому всі дошкільнята надзвичайно активні, спрямовані більш один на одного, а не на вихователя. Досягається це за допомогою гри й поділу дітей на невеликі робочі підгрупи. У кожній із цих підгруп діти протягом заняття міняються ролями один із одним і місцем знаходження. За таким підходом до процесу навчання освітня діяльність дітей відбувається без нанесення шкоди їхньому психічному здоров'ю.

Квест технології сприяють формуванню в дошкільника самостійного мислення, розвитку фантазії, допомагають йому повірити у власні сили, стати самостійним і відповідальним, а також розвитку в нього креативності. Як відомо, квест – це гра-пригода, в якій учасники мають вирішити певні завдання для подальшого просування та досягнення визначених цілей. Кожна гра відбувається у формі змагання. Усі учасники тісно взаємодіють між собою.

Під час розробки квесту необхідно дотримуватися таких принципів, як: доступність завдань; системність; емоційна забарвленість завдань; розумність тривалості проведення заходу; використання різних видів дитячої діяльності; наявність видимого кінцевого результату та зворотнього зв'язку.

У процесі підготовки квесту для дітей дошкільного віку необхідно пам'ятати про дотримання таких основних умов: ігри мають бути безпечними; питання та завдання мають чітко відповідати як віку дитини, так і матеріалу, який вивчається;

недопустиме приниження гідності дитини; конфлікти мають вирішуватися лише мирним шляхом [2].

Отже, до сучасних інноваційних технологій, які широко використовуються у ЗДО, належать: здоров'язбережувальні; розвивальні; технології дослідницької та проектної діяльності; корекційні; ігрові; інформаційно-комунікаційні; особистісно-орієнтовані; квест технології та драмогерменевтика.

Список використаних джерел

1. Інноваційні технології розвитку психологічних ресурсів особистості: колективна монографія. Херсон : Вид-во ФОП Вишемирський В. С., 2019. С. 59-69.
2. Крутий К. Інноваційна діяльність у сучасному ДНЗ: Методичний аспект. *Дошкільне виховання*. 2005. № 5. С. 5-7.
3. Максимова О. О. Методичні засади формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2017. Вип. 1. С. 118-122.

ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Терещенко В. С.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Шеплякова І. О.

кандидат педагогічних наук, доцент,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Верховна Рада України 20 червня 2022 року ратифікувала Конвенцію Ради Європи про запобігання та боротьбу з насильством щодо жінок і домашнім насильством (відома як Стамбульська конвенція). Серед іншого цією Конвенцією визначено і поняття «гендер» як «соціально встановлені ролі, поведінка, види діяльності та характеристики, які певне суспільство вважає прийнятними для жінок і чоловіків» [4]. Прийняття вказаної Конвенції зумовлено тим, що всупереч значному прогресу, досягнутому в різних сферах суспільної практики, у багатьох країнах світу чоловіки та жінки позбавлені рівного права на якісну освіту, можливості розвивати навички та компетенції, які необхідні для навчання впродовж життя, і не мають рівних стартових можливостей реалізації особистісного потенціалу. У визначених умовах актуальності набуває проблема подолання гендерних стереотипів та формування гендерної культури серед молодого покоління громадян України, у тому числі дітей молодшого шкільного віку в закладах загальної середньої освіти.

На основі проведеного аналізу джерельної бази встановлено, що дослідженню педагогічних, психологічних, соціологічних, правових, соціальних